

Omsorgsverksamhet

Bakgrund

Vi är fem kommuner i norra Bohuslän –

Lysekil, Munkedal, Sotenäs, Strömstad och Tanum – som sedan flera år tillbaka årligen gör jämförelser av nyckeltal. Jämförelser syftar till att stimulera till utveckling och förbättring. Genom att jämföra kommuner med varandra kan man upptäcka möjligheter att använda resurser på ett mera effektivt sätt. Det ger ökade kunskaper om samband och kostnadsstrukturer. Dessutom ger samarbetet ett lärande av varandra. Tanken är att genom jämförelser lära oss att analysera de faktorer som kan orsaka skillnader. Det har visat sig att ingen enskild faktor förklarar kostnadsnivån.

Målsättningen är alltså att forma ett verktyg som kan användas för att göra jämförelser och analyser. Det är viktigt att man hittar en metod som inte är alltför komplicerad. Den måste vara överskådlig och lätt att förstå. Jämförelser bör ske både över tid i den egna kommunen och mellan kommuner.

Tanken är att jämförelser ska integreras som ett utvecklingsverktyg för verksamheten. Det är när man upprepar en uppföljning som frågor dyker upp och en process startar. Det är viktigt att man använder sig av enhetliga definitioner. Inför det framtida arbetet krävs att styrgruppens ansvar tydliggörs och att samordning sker när det gäller analysen av det materialet som ekonomerna tar fram.

Det är först när studien genomförs under ett antal år som man får ett bra underlag för att diskutera den framtida inriktningen av verksamheten. Genom upprepning av jämförelsen är det möjligt att utvärdera hur vidtagna förändringar av verksamheten slår igenom.

I denna sammanställning finns främst siffermaterial som arbetats fram av ekonomer i respektive kommun. Det fortsatta arbetet inriktas på att kombinera detta material med ett analysmaterial från omsorgsförvaltningarnas olika verksamheter. Analysmaterialet inriktas på att ge förklaringar till skillnader mellan kommunerna med koppling till kvalitetsaspekter.

Arbetet under 2012

Arbetet under 2012 har ägnats åt att öka jämförbarheten i det ekonomiska siffermaterial som tas fram till räkenskapsammandraget.

Framtiden

Inför det framtida arbetet krävs att styrgruppens ansvar tydliggörs och att samordning sker när det gäller analysen av det materialet som ekonomerna tar fram. Det är viktigt att analysen görs av verksamheten. Gruppen kommer att fortsätta arbetet med att öka jämförbarheten med siffermaterialet till räkenskapsammandraget.

Invånarjämförelse

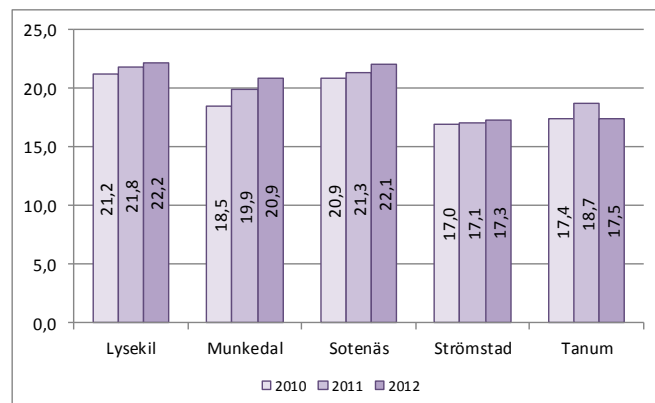
Invånare 1 nov 2012	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad	Tanum
0-w	14 347	10 148	9 011	12 268	12 310
0-20 år	3 002	2 369	1 749	2 767	2 591
21-w	11 345	7 779	7 262	9 501	9 719
0-65 år	10 540	7 727	6 463	9 576	9 129
65-w	3 807	2 421	2 578	2 692	3 181
80-w	1 064	660	787	758	864
85-w	512	328	410	377	426
80-w % av inv antal	7,4%	6,5%	8,7%	6,2%	7,0%
85-w % av inv antal	3,6%	3,2%	4,5%	3,1%	3,5%

Kommentar: Strömstad har lägst andel 80 år och äldre medan Sotenäs har högst andel. I de flesta av nyckeltalen används invånarantalet för att kunna göra en jämförelse mellan kommunerna.

Övergripande nyckeltal

Omsorgsförvaltningens totala verksamhet per invånare (tkr)

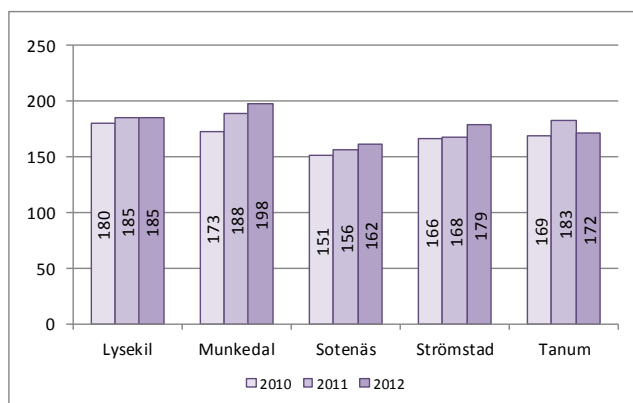
Nyckeltalet visar den totala kostnaden för förvaltningen. Här ingår samtliga bokförda kostnader exkl. semesterlöneskuld. Kostnaden delas sen med det totala antalet invånare i kommunen per den 1 nov 2012.

Nyckeltal för äldreomsorg

Nettokostnad äldreomsorg per invånare 80- W år (tkr)

Nyckeltalet visar den totala nettokostnaden för äldre- och handikappomsorg. Här ingår bokförda kostnader för äldreomsorg; SoL och HSL. Kostnaden divideras med antal invånare 80 år eller äldre.

Gemensam kommentar:

I Sotenäs och Munkedal har hemtjänstens verksamhet bidragit till ökade kostnader på grund av ökande volymer. Strömstads ökning beror på ökad vårdtyngd inom särskilt boende. Tanum har minskat sina kostnader främst beroende på minskat antal platser på särskilt boende.

Lysekils kommentar:

Nettokostnaden är på samma nivå som år 2011. En minskning av antalet Särskilda boendeplatser har gjorts under 2012.

Munkedals kommentar:

Ökning består till största del av löneökningar samt en ökning av hemtjänstens verksamhet. Munkedals minskande antal invånare bidrar också till att nettokostnaden per invånare stiger.

Sotenäs kommentar:

I december 2012 antog kommunfullmäktige en ny äldreomsorgsplan i syfte att få underlag för långsiktig planering av dessa omfattande delar av nämndens åtagande. Planperioden omfattar åren 2013-20. Nettokostnadsökningen mellan 2011-2012 beror till största delen på ökade volymer inom hemtjänsten. De beslutade biståndsbedömda timmarna har ökat från ca 72 000 timmar

till strax under 85 000 timmar vilket motsvarar en ökning med 18 %.

Strömstads kommentar:

Strömstad har en ökad kostnad inom vård och omsorg som beror på ökad vårdtyngd och därmed kostnad för extra insatser utöver budget. Ett särskilt boende har förstärkts med personal utöver budget under stor del av året för att kunna erbjuda god omvårdnad och god arbetsmiljö. Ökningen beträffande behov har resulterat i betydande underskott inom detta verksamhetsområde

Tanums kommentar:

Nettokostnadsutvecklingen inom äldreomsorg i Tanum kan hänföras till en kraftig volymökning inom hemtjänsten och en drastisk minskning i efterfrågan på korttidsplatser och även särskilda boendeplatser, dock här i mindre utsträckning. Samtidigt som 7 korttidsplatser och 5 särskilda boendeplatser stängts permanent, har hemtjänsten utfört 12 procent eller cirka 7 tusen mera hemtjänsttimmar och levererat 33 procent eller 6 tusen mer matportioner till hemtjänsttagare i år än ifjol.

Strukturkostnadsindex äldreomsorg

Strukturkostnadsindex är en indikator på om kommunen har högre eller lägre kostnader än de som motiveras av den egna strukturen enligt det statliga utjämningsystemet.

Kommunens kostnader per invånare varierar bland annat beroende på strukturella skillnader som gör att behovet av kommunala verksamheter, eller kostnaderna för dessa, är högre eller lägre än riksgenomsnittet.

Strukturella skillnader utgörs av faktorer som kommunerna själva inte i nämnvärd grad kan påverka, till exempel:

- Åldersstruktur
- Invånarnas sociala bakgrund
- Den geografiska strukturen

Avvikelse mot riksgenomsnittet kan förklaras av ambitionsnivå eller andra strukturella faktorer som inte beaktas i utjämnings.

Strukturkostnadsindex äldreomsorg

År	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad	Tanum
2007	98,6	118,0	113,0	108,8	108,0
2008	99,4	120,6	114,6	101,7	106,5
2009	106,5	117,2	111,4	108,7	107,3
2010	110,3	117,5	103,2	110,6	107,9
2011	113,0	120,2	98,5	97,2	111,5

NKI äldreomsorg

Nyckeltalen är hämtat från socialstyrelsens mätningar.

Äldreomsorg, NKI hemtjänst

År	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad	Tanum
2009	70	76	72	77	81
2010	78	76	77	82	79
2011	70	80	77	77	73
2012	89	96	90	92	93

Äldreomsorg, NKI Särskilt boende

År	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad	Tanum
2009	61	73	71	82	71
2010	66	77	77	75	78
2011	65	75	80	73	78
2012	82	82	92	82	87

Gemensam kommentar:

Samtliga kommuner har fått mycket goda omdömen av brukarna inom hemtjänsten under 2012. Nöjdheten under 2012 har ökat från en redan hög nivå. Flera av kommunerna har specifikt arbetat med att förbättra nöjdheten hos sina kunder. Samtliga kommuner har förbättrat sig inom särskilda boenden och Sotenäs utmärker sig som en av de bättre i landet för detta nyckeltal.

Lysekils kommentar:

Arbete pågår med att utveckla kvaliteten inom både hemtjänst och särskilda boenden. Inom hemtjänsten behöver bl a kontinuiteten förbättras med färre personer hos varje brukare. Team med olika kompetensområden håller på att uppbyggas och nytt verksamhetssystem är under implementering.

Inom särskilda boenden pågår ett stort arbete i samarbete med Riksbyggen med att skapa anpassade boenden genom både nybyggnation och ombyggnation. Utbildningsåtgärder inom bl. a demens kommer att genomföras under 2013.

Munkedals kommentar:

Bättre resultat än föregående år av upplevelse av välbefinnande: NKI för hemtjänsten i sin helhet är 96 vilket är 13 i rankingen av Sveriges samtliga kommuner (80 för 2011). Högsta värdena är när det gäller personalens bemötande och hur personal tar hänsyn till önskemål och åsikter. Lägsta värdena gäller information, kontinuitet och möjlighet att påverka tiderna.

NKI för äldreboenden i sin helhet är 82 vilket är 112 i rankingen. Resultatet är bättre än föregående år och högsta värdena är hur personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål och vad man tycker om maten. Lägsta värdena är sociala aktiviteter, utemiljön samt tillgång till sjukköterska.

Sotenäs kommentar:

I Socialstyrelsens Nöjd Kund Index (NKI) fick hemtjänsten i Sotenäs mycket goda omdömen av brukarna under 2012. Nöjdheten har ökat under 2012 från en redan hög nivå. NKI visar nöjdheten hos brukarna där 100 är max. Även äldreboenden i Sotenäs fick mycket goda omdömen av brukarna under 2012. Sotenäs tillhör en handfull kommuner i Sverige som har de mest nöjda kunderna i landet.

Strömstads kommentar:

Nöjd kundindex har ökat 77-92 i Strömstad när det gäller kundindex hemtjänst.

Det är svårt att kommentera Nöjd Kund Index eftersom svarsfrekvensen har betydelse, vilket inte framgår inte i denna jämförelse. Under senare delen av året gjordes förberedelser för att samla hemtjänstverksamheten i en samlad i en enhet för ökad flexibilitet. Samtliga jämförande kommuner har ökat index 2012 i förhållande till 2011.

Nöjd kundindex har ökat från 73-82 i Strömstad när det gäller kundindex äldreboende i Strömstad. Det är svårt att kommentera Nöjd Kund Index eftersom svarsfrekvensen har betydelse, vilket inte framgår inte i denna jämförelse.

Inga förändringar har gjorts i verksamheten som kan förklara ökningen av detta index. Samtliga

jämförande kommuner har ökat index 2012 i förhållande till 2011.

Tanums kommentar:

Ett omfattande kvalitetsarbete pågår inom hela förvaltningen rörande hemtjänstområdet. Tillgänglighet, bemötande och brukarens delaktighet har varit årets prioriterade områden. Tillgänglighet och bemötande har varit ett prioriterade områden inom särskilt boende.

Öppna jämförelser, kvalitet i äldreomsorgen

Siffror inom parentes i tabellerna nedan avser år 2011.

1. Bemötande

Procentandel nöjda med personalens bemötande

Kommuner	Hemtjänst	Särskilt boende
	Total	Total
Riket	75 (78)	57 (67)
Lysekil	72 (77)	62 (67)
Munkedal	88 (84)	56 (77)
Sotenäs	66 (81)	64 (75)
Strömstad	81 (85)	55 (74)
Tanum	84 (79)	73 (75)

2. Inflytande

Procentandel nöjda med hur personalen tar hänsyn till åsikter/önskemål

Kommuner	Hemtjänst	Särskilt boende
	Total	Total
Riket	85 (78)	79 (51)
Lysekil	81 (61)	70 (36)
Munkedal	94 (74)	84 (53)
Sotenäs	88 (65)	88 (63)
Strömstad	90 (67)	78 (43)
Tanum	92 (53)	84 (64)

3. Maten

Procentandel nöjda med hur maten smakar

Kommuner	Hemtjänst	Särskilt boende
	Total	Total
Riket		75 (50)
Lysekil		70 (45)
Munkedal		82 (58)
Sotenäs		82 (72)
Strömstad		79 (46)
Tanum		81 (54)

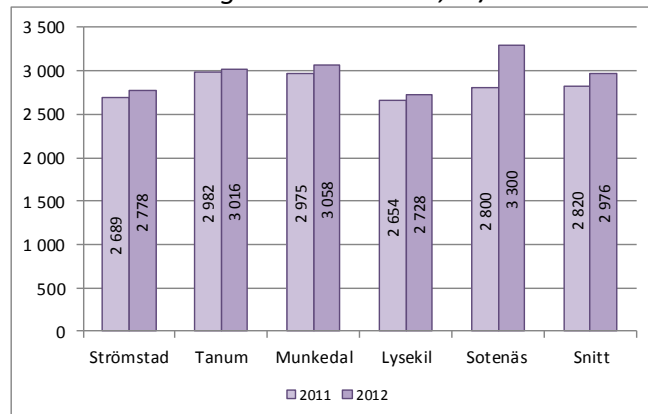
4. Social samvaro och aktivitet

Procentandel nöjda med möjligheten att få komma ut när du vill

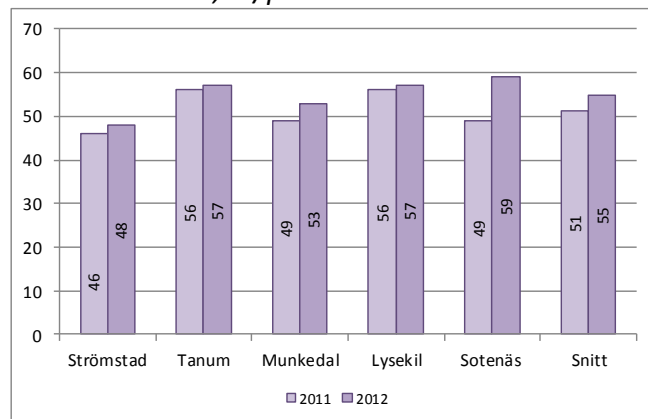
Kommuner	Hemtjänst	Särskilt boende
	Total	Total
Riket		59 (31)
Lysekil		44 (20)
Munkedal		54 (29)
Sotenäs		62 (33)
Strömstad		73 (29)
Tanum		67 (47)

Avgiftsjämförelse

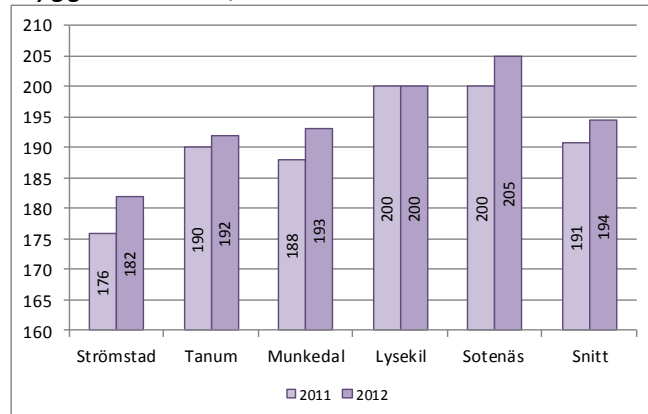
Matabonnemang särskilt boende, kr/mån

Matdistribution, kr/portion

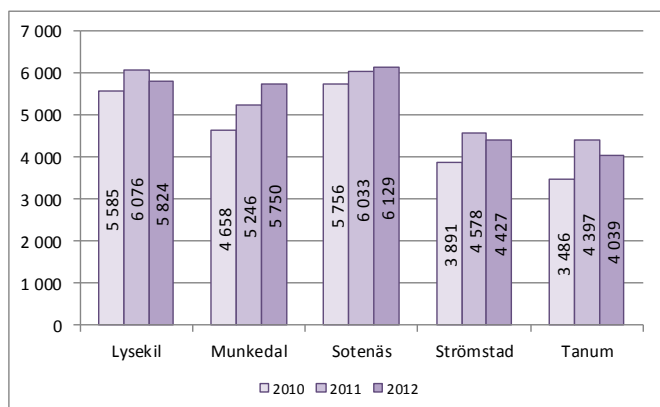
Trygghetslarm kr/mån

Handikappomsorg

Nettokostnad LSS LASS Psykiatri per invånare 0-64 år, kr

Nyckeltalet visar den totala nettokostnaden för LSS, LASS och psykiatri. Kostnaden divideras med antal invånare 0-64 år. För 2012 har Sotenäs tillsammans med Lysekil den högsta nettokostnaden per invånare 0-64 år och Tanum har den lägsta.

Lysekils kommentar:

Nettokostnaden har minskat i förhållande till 2011. Lysekils kommun får ersättning från utjämningsystemet då kommunen har en väl utbyggd LSS verksamhet.

Munkedals kommentar:

Kostnaderna har omfördelats inom området, men ökningen beror på ökade personalkostnader samt nya köpta platser.

Sotenäs kommentar:

Den totala nettokostnaden för Sotenäs del har ökat något under 2012 jämfört med 2011 samtidigt som antalet invånare mellan 0-64 år minskat med 34 personer. Under 2012 har kostnaderna för köpta avlastningsplatser och köpta platser i annan kommun inom LSS ökat med 1,8 mkr. Ökningen av köpta platser har kompenseras av lägre personalkostnader under året

Strömstads kommentar:

Strömstad har näst lägst kostnad av jämförande kommuner. Enstaka ärenden kan medföra stora variationer i kostnader mellan åren.

Inom omsorgen om funktionshindrade, LSS, sker fortlöpande en utveckling för att möta nya och

förändrade behov. Behoven av insatser i form av gruppboende, boende med särskild service, korttidsvistelse, daglig verksamhet mm. har hittills kunnat tillgodoses. Anpassning av verksamheten sker fortlöpande, dels beroende på att antalet äldre med beviljad insats ökar dels beroende på att antalet yngre som nyss lämnat skolan också ökar.

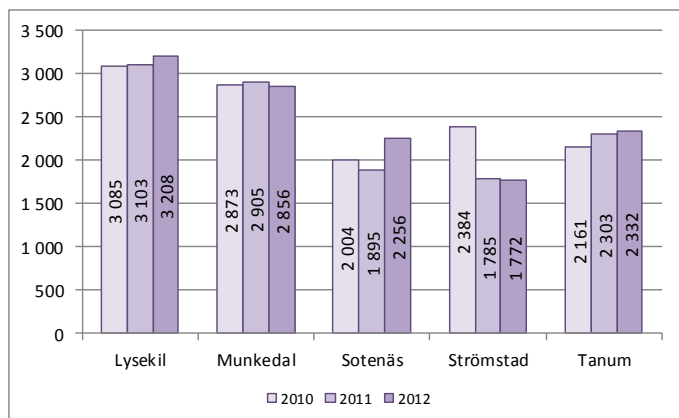
Tanums kommentar:

Nettokostnad för Handikappomsorg per invånare har minskat något. Detta beror på att ett flertal verksamheter inom funktionshinderområdet har verkställt mindre volym 2012 än under tidigare år. Bland dessa är ledsagning, daglig verksamhet, externa köp av insatser, samt socialpsykiatri.

Individ- och familjeomsorg

Nettokostnad individ- och familjeomsorg per invånare 0-w år, kr

Nyckeltalet visar den totala nettokostnaden för individ- och familjeomsorg. Kostnaden divideras med antal invånare 0-w år.

Gemensam kommentar:

Tanum och Strömstad har oförändrade siffror mellan 2011 och 2012. Sotenäs och Lysekil har haft ökade kostnader för placeringar av barn och unga. Även Munkedal har haft ökade kostnader för placeringar av barn och unga, men en minskning av det ekonomiska biståndet ger en total sänkning av kostnaderna.

Lysekils kommentar:

Under 2012 har kostnaderna för institutionsvård varit fortsatt höga, både inom missbruksvården och barn/unga, vilket påtagligt påverkar den sammanlagda kostnaden inom IFO. Insatser för att påverka kostnader har påbörjats under 2013.

Munkedals kommentar:

Trots minskat invånarantal och ökande placeringar av barn och unga har detta nyckeltal sänkts. Detta beror främst av de minskande kostnaderna för ekonomiskt bistånd.

Sotenäs kommentar:

Nettokostnaden inom IFO har ökat under 2012 jämfört med året innan. Kostnadsökningen beror på att verksamheten har haft mycket höga kostnader för barnplaceringar på institution. Orsaken till de ökade kostnaderna för barn som behöver

stöd, förklaras till stor del av att kunskapen och förståelsen för barnets situation har ökat. Antalet anmälningar och utredningar har konstant ökat de senaste åren, vilket har lett till att vi gör fler placeringar och insatser i familjer. Vi kan också se att problematiken hos de placerade barnen liksom hos deras föräldrar, blivit allt mer komplex. I samtliga placeringar har bedömningen gjorts att det inte funnits några alternativ till placering.

Strömstads kommentar:

Strömstad har lägst kostnad av jämförande kommuner. En orsak till detta är att Strömstad har låga kostnader för försörjningsstöd (se separat kommentar avseende försörjningsstöd)

Individ och familjeomsorg, där omsorgsnämnden nu även ansvarar för barn och unga, har bedrivits med god kvalitet trots att verksamheterna periodvis varit underbemannade. Att rekrytera medarbetare med nödvändig kompetens och erfarenhet har visat sig allt svårare.

Tanums kommentar:

Nettokostnad för IFO per invånare är oförändrad mot 2011.

Strukturkostnadsindex individ- och familjeomsorg

Strukturkostnadsindex är en indikator på om kommunen har högre eller lägre kostnader än de som motiveras av den egna strukturen enligt det statliga utjämningsystemet.

Kommunens kostnader per invånare varierar bland annat beroende på strukturella skillnader som gör att behovet av kommunala verksamheter, eller kostnaderna för dessa, är högre eller lägre än riksgenomsnittet.

Strukturella skillnader utgörs av faktorer som kommunerna själva inte i nämnvärd grad kan påverka, till exempel:

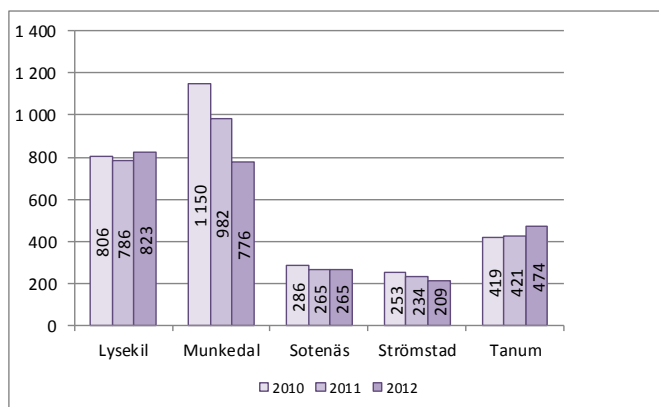
- Åldersstruktur
- Invånarnas sociala bakgrund
- Den geografiska strukturen

Avvikelse mot riksgenomsnittet kan förklaras av ambitionsnivå eller andra strukturella faktorer som inte beaktas i utjämnings.

Strukturkostnadsindex, individ- och familjeomsorg

År	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad	Tanum
2007	136,4	118,5	102,5	92,7	120,0
2008	132,9	116,5	107,0	107,8	126,3
2009	125,7	129,5	127,1	113,1	134,5
2010	134,1	145,2	134,4	112,4	135,1
2011	150,6	152,8	130,7	90,4	126,9

Försörjningsstöd kostnad per invånare O-w, kr
Nyckeltalet visar utbetalt försörjningsstöd per samtliga invånare i kommunerna.

Gemensam kommentar:

Sotenäs och Strömstad har fortsatt låga kostnader för försörjningsstöd. Lysekils och Tanums kostnader har ökat, vilket i Lysekils fall bedöms bero på den försämrade konjunkturen. Munkedal fortsätter att minska sina kostnader och bedöms ytterligare kunna minska om konjunkturen inte försämras.

Lysekils kommentar:

Antalet hushåll har varit konstant under perioden vilket är positivt. Kostnaden avseende försörjningsstöd har ökat något sannolikt beroende på att allt fler hushåll blir långtidsberoende (mer än 9 mån/år). En tendens som troligen kommer att fortsätta. Socialtjänsten har ett tätt och väl fungerande samarbete med Af och AME. Det krävs en förbättrad arbetsmarknad för att vända trenden.

Munkedals kommentar:

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har sänkts avsevärt under de senaste två åren. Man har gjort en genomlysning av verksamheten samt hittat nya sätt att arbeta. Bedömningen är att det

finns ytterligare möjlighet att sänka kostnaderna om inte konjunkturen försämras.

Sotenäs kommentar:

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd är fortsatt mycket låga, sett ur ett nationellt perspektiv. Kostnaderna för detta är i stort sett oförändrade i förhållande till 2011. Sotenäs utmärker sig som en kommun där få kommuninvånare är långvarigt bidragsberoende.

Strömstads kommentar:

Strömstad har lag kostnad bruttokostnad för försörjningsstöd. Bruttokostnad för försörjningsstöd uppgick för år 2012 till 2 566 tkr

Andelen av befolkningen i Strömstad som får försörjningsstöd är låg. Detta gäller även ungdomar. Låg arbetslöshet, upparbetade samverkansformer och rutiner samt erfaren personal har stor betydelse. Samlokalisering med Arbetsförmedling, Försäkringskassan, skattemyndigheten samt Arbetslivsenheten ger alternativ till försörjningsstöd.

Tanums kommentar:

Nettokostnaden för försörjningsstödet per kommuninvånare har ökat under 2012. Nettokostnaden för försörjningsstöd har varit 5,7 mnkr i år i Tanums kommun vilken är den högsta siffran sedan år 2000 och 539 tkr mer än förra året. Antal hushåll är i stort sett oförändrat jämfört med 2011, men kostnaden per hushåll har ökat till 30 tkr/år, vilket är den högsta siffran på 10 år. Antal bidragsmånader har dock minskat, ungefär samma antal hushåll som 2011 har alltså fått försörjningsstöd under kortare tid än tidigare.